

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 208
אייר תשע"ט

הרבנים שהשתתפו במעמד, שמחו מאוד על המציאה הנפלאה, ועומדים בעז"ה להצטרף אל מסגרת השיעורים.

פתיחת מסגרת שיעורים חדשה בנתיבות

לאור הביקוש בקרב ציבור האברכים באופקים, הדברים שפיעו גם על ציבור האברכים בנתיבות, ובאו בבקשה שגם הם מעוניינים במסגרת לימוד נפלאה שכזו, לימוד, המחשה, התמצאות, פרקטיקה, מומחיות ועוד. בעקבות הביקוש נעתר מוקד העירוב לפתוח הרשמה לקבוצה נוספת בעיר נתיבות, על מנת להרבות הרבצת תורה ולימוד העירובין בכל מקום. יהי רצון שנזכה להמשיך במסירת השיעורים בהתמדה בכל מקום ומקום ויצטרפו אלינו כל טובי האברכים, וירכשו את הלימוד והידיעות וההוראות בצורה ברורה וכהלכה, ולא ייצא מכשול ח"ו כלל.

דברי הרבנים בכנס הפתיחה בבני ברק בחומרת הטלטול

בפתיחת השיעורים בבני ברק השתתפו רבנים מורי הרואה שעומדים לימין מוקד העירוב במשך הרבה שנים, ותומכים בפעולותיו הכבירות. הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א, נשא דברים בחומרת הטלטול

בשבת קודש, והביא שמצינו שחז"ל הקדושים ביטלו את מצוות שופר ומצוות לולב דאורייתא, כאשר חל בשבת, ובמשך אלפי שנים, מליוני יהודים מפסידים את המצוה, וכל זה מחשש שמא יהיה אדם שלא ידע איך מקיימים את המצוה, וילך לחכם

שילמדו, ויכשל ח"ו בהוצאה של השופר והלולב מרשות לרשות. ואע"פ שבדרך כלל לא יעבור באיסור הוצאה דאורייתא, משום שלא עקר על דעת להוציא [כלומר, החפץ היה בידו והלך איתו בתוך הבית, וכשפנה לצאת בדרך הליכתו לא היתה עקירה חדשה, עיין בגמ' (שבת דף ד:)], וכן יהיה שוגג בדבר מצוה, ובדאי שלא יהיה בגדר מזיד, ועם כל זאת הדבר הזה ראו חז"ל סיבה לבטל את המצוה מכל כלל ישראל, במשך אלפי שנים. רואים מזה כמה חמור הוא איסור הטלטול של מעט בני אדם שיכולים להיכשל בשוגג, ובטלטול דרבנן.

לפיכך כמה חשובים השיעורים האלו, שאברכים באים ללמוד הלכות עירובין למעשה, שע"ז ידעו לקיים כהלכה, וגם לדאוג שהעירובים יהיו טובים, למנוע מכשול ממאות ואלפי בני אדם, שישמרו שבת כהלכה.

איך יתכן שאסור לטלטל מובע בבנין עם עירוב

עוד הוסיף הגרי"א דינר שליט"א, שיש דברים שמי שלא לומד, אינו מעלה על דעתו שיש שאלה בדבר, ורק כשלומדים אפשר להבין שהדבר אסור, והדין ברור ומצוי מאוד. לדוגמא, אם אדם (ראובן) הולך לבילי שבת קודש ל"שלוש זכר" בבית חברו (שמעון), ומזג האויר חם בחוץ, וכשמגיע ונכנס לתוך הבנין, מוריד את הכובע בחדר המדרגות, ואוחז אותו בידו ועולה אל הדירה. ניגש אליו אדם (לוי) ואומר לו שאסור להכניס את

פתיחת השיעורים בעירובים גם בערי הדרום

בשבוע זה נפתחו בס"ד קבוצות נוספות של השיעורים המיוחדים לבודקי עירובים, בכמה ערים בארץ. ובכל עיר האברכים מגלים תשוקה גדולה להשתתף בלימוד המיוחד, המסודר והבהיר, המומחש באמצעות מאות תמונות מהשטח, ממאות העירובים שנבדקו ע"י "מוקד העירוב".

פרויקט מיוחד היה השבוע להביא את השיעורים אל הדרום, שיש בו עשרות ישובים עם עירובים שאין להם בודק עירובים מוסמך, ובחלקם הגדול אין כלל בודק ממונה לכך, והמצב בעירובים מצער מאוד. בס"ד בפעילות מוגברת יחד עם שני אברכים תושבי המקום שהתמסרו לפתיחת השיעורים, נערך השבוע כנס פתיחה ושיעור ראשון, במרכז הקהילה החרדית באופקים. בכנס השתתפו עשרות אברכים, שרובם למדו את מסכת עירובין, או משנ"ב עירובין, וראו עד כמה חסר בין הלימוד לבין המעשה, ובאו להפוך את הלימוד שלמדו, לידיעה מעשית וברורה.

שגם יוכלו לעשות אם הידע הזה דברים טובים, לבדוק עירובים, או לסייע בהקמת עירובים.

בכנס הפתיחה באופקים, השתתף המרא דאתרא הגאון רבי יהודה טשזנר שליט"א, ונשא דברים בגודל החשיבות ללימוד הפרקטיקה של עירובין, שהוא דבר שחסר מאוד דוקא בתחום זה, לימוד ההלכה הוא דבר חשוב ביותר, שע"ז יודעים לקיים, ובעירובין הפרקטיקה היא דבר מאוד חשוב, להבין איזה דינים יש בלחי, ומה הדין אם הוא עומד

חיוק ללימוד הפרקטיקה מהגרי"א טשזנר שליט"א

כך או כך.

כנס רבני הישובים בדרום להצטרף לשיעורים

בנוסף לפתיחת השיעורים לאברכים, פתח הנציג של מוקד העירוב פעילות רחבה אצל רבני הישובים בדרום, שהם עצמם יצטרפו לשיעורים וידעו כמה חשוב לתקן. יחד עם הרב חיים בוקבזה שליט"א, מהמועצה הדתית "מרחבים", וכן הרב אהרן כהן שליט"א ממועצה דתית "שדות

נגב", כינסו את רבני הישובים, באולם ההרצאות של המועצה הדתית, והרב מסר בפניהם שיעור פתיחה על ביאור סגנון לימוד הפרקטיקה, כמה הוא מועיל גם למי שידוע הלכות עירובין, וכמה חשוב שע"ז כל רב יוכל לדאוג לבני

רבני הישובים במועצה דתית מרחבים

הישוב שלו, וגודל הזכות לתקן עירוב של ישוב שלם. וכמו כן מי שעדיין אין לו בודק מומחה, יוכל בעז"ה לבחור בודק מומחה מתוך קבוצת האברכים שילמדו איתנו כעת.

בדיקת עמודי העירוב מישוב בית חלקיה

העמדנו לחיים וקשרנו אותם באזיקונים אל עמודי הפרגולה. [ובזה היה לנו נידון נוסף האם אפשר להעמיד צורת הפתח על קיר, למרות שהוא גבוה ה' טפחים מהקרקע. לאחר מכן השלמנו עם חוטים את גובה הגדר, עד גובה ' טפחים, ואז ממילא נעשה העומד מרובה על הפרוץ גם בפתח הכניסה, וכן עשינו שם עוד דברים נוספים בצדדים אחרים של החצר.

מה צריך למדוד במכונית שמשמשת למחיצה

בפינה אחרת בחצר, שהיה צריך להעמיד שם מחיצה, היה מכונית גדולה שחסמה את המעבר, ורצינו להשתמש בו למחיצה, התקרבונו ולמדנו מה צריך לבדוק במכונית

דינים המצויים במחיצה ממוכנית

כדי לדעת אם היא כשרה למחיצה, אמה הגובה שלה בצד הקידמי והאחורי [כאשר מדובר ברכב של ארבע מקומות], ב. האם אין מתחת המכונית חלל של ג' טפחים, שלא תהיה מחיצה תלויה. במקרה זה

היה חלל של 28 ס"מ. בשיעור זה הדבר תלוי במחלוקת השיעורים, לשיעור חזו"א זה פחות מג' טפחים, ולשיעור רח"נ זה יותר מג' טפחים.

מה הפתרון כדי להכשיר את המכונית למחיצה גם לשיעור רח"נ, העצה למקרים כאלה, כשנמצאים בצימר וצריכים את הדבר רק לאותה שבת, מניחים תחת הרכב, קרשים או אבנים, שע"ז יהיה לבדו עד לקרקע.

בסוף נשארה עדיין פירצה אחת פחות מ' אמות, אבל זו היתה פירצה בקרן זווית, שהגדר לא היתה מכוונת כנגד המכונית. וגם כאן הגיע רעיון יצירתי, לקחנו את פח האשפה, והצמדנו אותו אל הפינה, ובכך הארכנו את המחיצה עד שתהיה מכונית כנגד הגדר שממולה.

הסיור הסתיים בחוויה נפלאה ורושם כביר לכל המשתתפים שלמדו בשעה קלה כיצד לעשות עירוב בכל מקרה שנתקעים בחצר שאינה מוקפת כהלכה, וכמובן הרגישו את ההיקף הגדול של הנושאים והתמלאו בהשתוקקות להוסיף וללמוד את דיני העירובים.

הכובע מחדר מזדגות לדירה בצורה כזו. התפלל ראובן איך יתכן לאסור דבר כזה, למרות שאני נזהר שלא לטלטל ברחובות, אבל בתוך הבנין הזה אני יודע שהחבר שלי שמעון עושה עירוב פרטי לבנין, וכל השכנים שלו חרדים, זה העירוב הכי מהודר שיש, ולא יתכן שאסור להעביר כאן את הכובע אל הדירה.

ובאמת זה דבר פלא, איך יתכן שאסור לטלטל בתוך עירוב טוב? והתשובה היא, על פי המבואר בשו"ע (סי' שע"ב ס"א) שאם הכובע היה מונח בבין השמשות בבית הכנסת וכדומה, הרי הוא כלי ששבת בחצר, ומוותר להעבירו לחצר אחרת, אבל אסור להכניסו לבית אפילו בחצר ובית של אדם פרטי. וכן במקום שיש עירוב, שאינו עדיף מחצר פרטית. וא"כ נכון שהעירוב בבנין הוא מהודר ללא פקפוק, אבל אינו יכול להתיר להעביר מהחצר לבית כלים שבאו בשבת מחצר אחרת, וה"ה כלים שבאו מבית אחר, אלא העירוב מתיר רק לכלים שהיו בכניסת שבת בתוך שטח העירוב. הרב הוסיף שיש עוד להאריך בפרטי הדינים בזה, אבל זה רק דוגמא של דברים מצויים, שמי שלא למד אינו מבין את הבעיה. לכן חשוב מאוד הלימוד של העירובין במסגרת זו. וסיים בהכרת הטוב לפעילות הגדולה של מוקד העירוב, שמתמסרים ללמד את ההלכות, וגם לתקן את העירובים בצורה טובה יותר ויותר. ושיהיה בהצלחה לכל הלומדים.

אחריו נשא דברים הגאון רבי נחום רוזנברג שליט"א, בגודל חשיבות איסור טלטול ובחשיבות לימוד העירובין.

יום העיון בישוב בית חלקיה

בגליון הקודם הזכרנו פעילות נוספת להחדרת דיני העירובין, ע"י יום עיון שנערך בישוב בית חלקיה, יום העיון נפתח בסדר לימוד, שבו ישבו עשרות אברכים ובחורים ללמוד בחוברת דינים מיוחדת, שיצאה לאור לרגל המעמד. ולאחר מכן נמסר שיעור מקיף ויסודי בהלכות עירובין, בליווי מצגת שקופיות להמחשת פרטי הדינים, החל בדיני רשות הרבים, ובדיני מחיצות העירוב, התרת פת העירוב, והשירות מגוי ומומר.

הקמת העירוב לחצר בישוב בית חלקיה

לאחר הלימוד והשיעור יצאה כל הקבוצה אל השדות, לראות מקרוב את דיני העירובים, עם דרגות הכשרות השונות זו מזו. ושיא המעמד היה בסופו, כאשר ניגשנו אל אחת מהחצרות שבישוב, על מנת ללמוד כיצד לבדוק את כשרות מחיצות החצר, וגילינו בה הרבה מאוד בעיות. הגדר ברובה היתה נמוכה, למטה מ' טפחים. וגם הפרגולה שחשבנו שתועיל לנו במקום גדר, מפני שהיא כצורת הפתח, גילינו שאינה כשרה, משום שהמשקוף אינו מעל העמודים, אלא ביניהם [ולמדנו בזה כמה הלכות חשובות, בדיני צוה"פ

מן הצד, כאשר יש חור עם לבדו תחת המשקוף, וכאשר יש חקק בעמודים והמשקוף בתוך החקק, ועוד]. גם בשער הכניסה לא היתה צורת הפתח, ומדדנו ומצאנו שגם אי אפשר לומר דין עומד מרובה, אלא רק בצירוף שני צדדים [שנחלקו בזה המשנ"ב והחזו"א]. והמשתתפים העירו שגם למשנ"ב זה נפסל מדין אתי אורא דהאי גיסא וכי' ומבטל ליה.

ומיד ניגשנו אל הפתרונות כיצד לבנות עירוב כשר, מתוך שימת לב לפרקטיקה, איך להקים עירוב, לחבר לחיים ולקשור חוטים, ויחד עם זה לא לפגוע כלל ברכוש של המשכיר. לדוגמא, כדי להכשיר את הפרגולה,

המחשת דיני צוה"פ בשיעור בבית חלקיה

פתיחת מסלולי לימוד

הלכות עירובין למעשה

ההלכות המצויות בזמנינו,

עם פרקטיקה והתמצאות בהוראות פוסקי זמנינו

כולל שיעור מידי שבוע, מסודר לפי נושאים

עם שקופיות מדברים שהתגלו במאות עירובים בארץ

וסיורים בשטח בעירובי השכונות והישובים

עם דפי סיכומים ומבחנים

מתחילים בס"ד בימים אלו בכמה ערים:

ירושלים, בני ברק, מודיעין עילית, בית שמש, אופקים

ניתן להצטרף כעת בטל'

055-6783323

לברורים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

מוקד העירוב השכונתי

קו מידע הלכתי וסיוע אקטואלי על גבולות העירובים השכונתיים

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM